

NIEUWE RICHTLIJN RESTAURATIE HISTORISCH METAAL

Waardering voor goed smeedwerk

TEKST EN BEELD: ROEL VAN VEMDE

Samen met de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE), Stichting ERM, toezichthouders en architecten heeft het NGK uitvoeringsrichtlijnen opgesteld voor de restauratie van historisch metaal bij monumenten. Branchemanager Miko Wijnands van NGK: “Deze richtlijn laat alle partijen beter met elkaar communiceren. Een zinvolle investering NGK voor aannemers en architecten.”

Vijf leden van het Nederlands Gilde van Kunst-, Sier- en Restauratiesmeden (NGK) hebben meegewerkt aan de totstandkoming van de richtlijn. Ido Mathijssse Smederij uit het Zeeuwse Meliskerke was hier ook bij betrokken. “Belangrijk bij de restauratie van historisch metaal is dat je eerst eens met je handen over elkaar gaat kijken. Hoe hebben ambachtslieden toen bijvoorbeeld gekeken naar het ontwerp van die 17e eeuwse kerktoren?”

Mathijssse legt zich met zijn smederij toe op ambachtelijke smeedproducten en werkt al ruim 23 jaar als zelfstandig smid voor aannemerij, gemeenten, musea en particulieren. Dat gaat van handgesmeed hekwerk tot inrijpoorten

inclusief automatisering en van trapleuningen tot kunstwerken. “Te vaak gaat bij een restauratieproject de opdracht van de hoofdaannemer naar een onderaannemer en wordt er vervolgens vooral op prijs gestuurd bij het restaureren van metaal. Dat is zonde, want dit is een precies vak. Met één klap kan je een werkstuk volledig verknallen. En voor een opdrachtgever is het soms lastig te bepalen welke kwaliteit een smid levert.”

GOEDE VOORLICHTING

Mathijssse mag zich NGK Erkende Smederij noemen, waardoor gewaarborgd is dat het werk door een vakbekwame smid wordt uitgevoerd.

Zeker als het gaat om restauratie van smeedijzer aan monumenten is dat belangrijk. “In dit vak is goede voorlichting en laten zien wat je doet erg belangrijk.”

NGK wil er met de richtlijn voor zorgen dat hoofdaannemers en architecten bewust historisch metaal op een juiste en eenduidige wijze laten restaureren. Het liefst door onderaannemers die voldoen aan de eisen uit de uitvoeringsrichtlijn. Met als doel dat onderaannemers offertes maken en geen appels met peren vergelijken hoeven te worden. De eerste stap bij restauratie is waardenstelling (herkennen en erkennen van waarden). De tweede stap is het bepalen in welke mate wordt ingegrepen en hoe.

RESTAURATIELADDER

Dat gebeurt aan de hand van de zogeheten restauratieladder. Hierin gaan conserveren/onderhoud (1) en repareren (2) vóór vernieuwen (3). Miko Wijnands, branchemanager NGK en vanaf de start betrokken bij het opstellen van de uitvoeringsrichtlijnen: “Pas als conserveren/onderhoud van het historisch metaal onvoldoende garandeert dat de restauratie enige decennia meegaat, komt reparatie in beeld. Wanneer onderdelen niet meer gerepareerd kunnen worden of moderne eisen een andere oplossing vragen, is vernieuwen de slotoplossing. In deze hiërarchie gaan conserveren, onderhoud en repareren voor vernieuwen. Het materiaal is immers de fysieke drager van de historische waarde.”

Volgens Wijnands is deze uitvoeringsrichtlijn een gedegen document. “Deze richtlijn laat alle partijen beter met elkaar communiceren. Er wordt bij restauraties namelijk regelmatig iets opgeleverd wat niet de bedoeling was. Waar er voorheen alleen controle achteraf plaatsvond, zorgt de richtlijn ervoor dat er vooraf al een kwaliteitscontrole is. Een zinvolle investering voor aannemers en architecten.”

Smid Ido Mathijssse: ‘Dit is een precies vak. Met één klap kan je een werkstuk verknallen.’